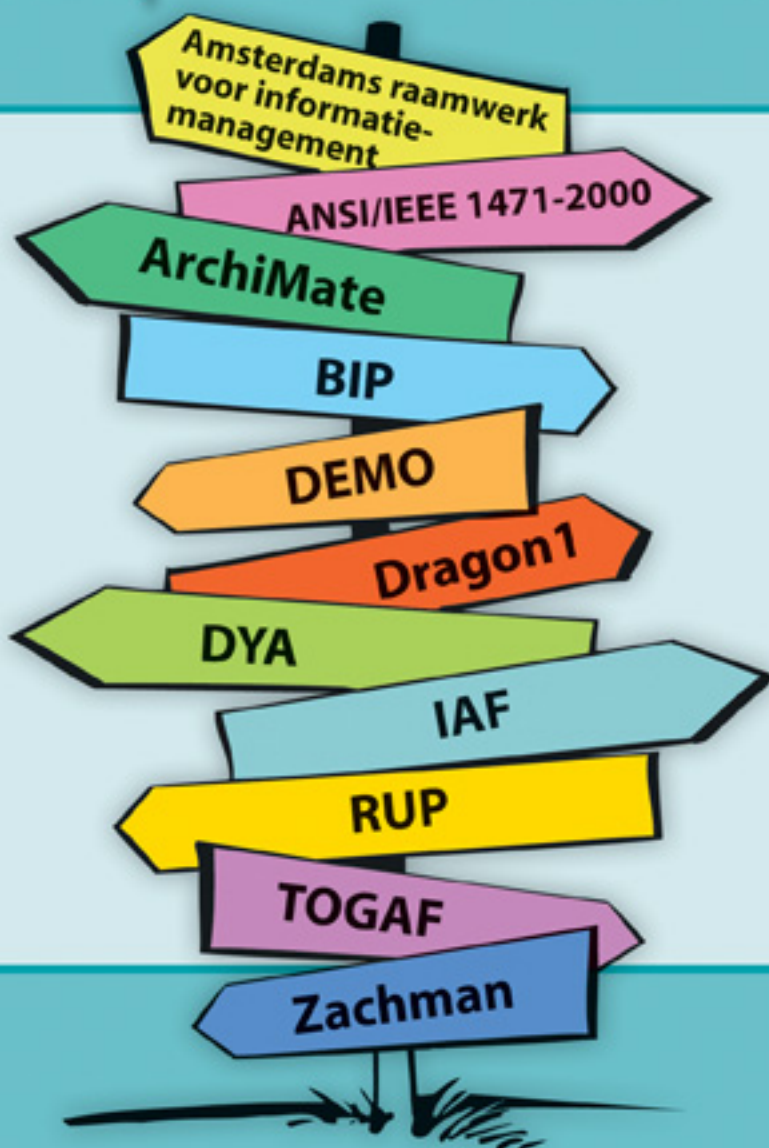

Wegwijzer voor methoden bij enterprise-architectuur

Wegwijzer voor methoden bij enterprise-architectuur

Andere uitgaven bij Van Haren Publishing

Van Haren Publishing (VHP) is gespecialiseerd in uitgaven over Best Practices, methodes en standaarden op het gebied van de volgende domeinen:

- IT-management,
- Architecture (Enterprise en IT),
- Business management en
- Projectmanagement.

Deze uitgaven worden uitgegeven in verschillende talen in series, zoals *ITSM Library*, *Best Practice*, *IT Management Topics* en *I-Tracks*.

VHP is tevens de uitgever voor toonaangevende instellingen en bedrijven, onder andere The Open Group, PMI-NL, IPMA-NL, CA, Getronics, Pink Elephant.

Onderwerpen per domein zijn:

IT (Service) Management / IT Governance

ASL
BiSL
CATS
CMMI
COBIT
ISO 17799
ISO 27001
ISO/IEC 20000
ISPL
IT Service CMM
ITIL® V2
ITIL® V3
ITSM
MOF
MSF

Architecture (Enterprise en IT)

Archimate®
TOGAF™
GEA®

Business Management

EFQM
ISA-95
ISO 9000
SixSigma
SOX
SqEME®

Project-, Programma- en Riskmanagement

A4-Projectmanagement
ICB / NCB
MINCE®
M_o_R®
MSP
PMBOK®
PRINCE2®

Voor een compleet overzicht van alle uitgaven, ga naar onze website: www.vanharen.net.

Wegwijzer voor methoden bij enterprise- architectuur

Publicatie van het Ngi

Platform voor ICT-professionals

Colofon

Titel:	Wegwijzer voor methoden bij enterprise-architectuur
Serie:	Best Practice
Auteurs:	Martin van den Berg, Sogeti Remco Blom, BiZZdesign Leo van Brandwijk, ASR Nederland Marijn Driel, Cag Gemini BAS Sander W. Heutink, MARK <i>it</i> Marleen Olde Hartmann, ABIO Erwin Oord, ArchiXL Mark Paauwe, Paauwe Research Sander Rodenhuis, ArchiXL Arjen Santema, Kadaster
Interviewers:	Anita Bosman, Pro Education Klaas Brongers, Solutions4U
Reviewers:	Lambert Caljouw, Vopak Pascal van Eck, Universiteit Twente Jan Hellings, Hogeschool van Amsterdam Charles M. Hendriks, Schiphol Group Vincent A.W.G. Jansen, Inter Access Paul Teeuwen, Labyrint IT Strategy Solutions Jan Vegt, Martinair
Tekstredactie:	Sylvia Plette, Tekstbureau Etaalage
Uitgever:	Van Haren Publishing, Zaltbommel, www.vanharen.net
ISBN:	978 90 8753 097 6
Druk:	Eerste druk, eerste oplage, augustus 2009
Lay-out en zetwerk:	CO2 Premedia bv, Amersfoort
Omslagontwerp:	CO2 Premedia bv, Amersfoort

Voor verdere informatie over Van Haren Publishing, e-mail naar: info@vanharen.net.

Niets uit deze uitgave mag worden veeveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

No part of this publication may be reproduced in any form by print, photo print, microfilm or any other means without written permission by the publisher.

Hoewel deze uitgave met veel zorg is samengesteld, aanvaarden auteur(s) noch uitgever enige aansprakelijkheid voor schade ontstaan door eventuele fouten en/of onvolkomenheden in deze uitgave.

ArchiMate® is een geregistreerd handelsmerk van The Open Group
 DEMO® is een geregistreerd handelsmerk van Sapio BV
 Dragon1® is een geregistreerd handelsmerk van Mark Paauwe
 DYA® is een geregistreerd handelsmerk van Sogeti Nederland BV
 RUP® is een geregistreerd handelsmerk van IBM
 TOGAF™ is een handelsmerk van The Open Group
 UML® is een geregistreerd handelsmerk van de Object Management Group

Voorwoord Ngi

In de komende jaren neemt de rol van ICT in alle aspecten van onze samenleving alleen maar toe. Belangrijke ontwikkelingen voor ieder van ons, variërend van het elektronisch patiëntendossier tot radio en televisie via Internet, worden in de komende tien jaar gerealiseerd. Ook beleidsrichtingen van onze democratie en rechtstaat, zoals administratieve lastenverlichting, terrorismebestrijding en rekeningrijden, kunnen niet zonder ICT. En laten we vooral de rol van ICT in onze dagelijkse omgang met anderen niet vergeten: e-mail, virtuele netwerken en werelden en chat hebben onze manier van communiceren blijvend veranderd. ICT is hierbij geen doel op zich, het gaat om de toepassing ervan in de bedrijfsvoering.

Het Ngi, de beroepsvereniging van ICT-professionals in Nederland, biedt een platform voor allen die in deze ontwikkelingen een rol willen spelen. Het Ngi organiseert ongeveer honderd evenementen per jaar, in alle regio's van het land, waarbij de leden zowel kennis als kennis kunnen opdoen. Daarnaast geeft het Ngi samen met de Vlaamse zustervereniging SAI het blad Informatie uit. Vertegenwoordigers van het Ngi dragen via interviews en publicaties bij aan het levendige maatschappelijk debat over ICT-gerelateerde onderwerpen.

Omdat het vakgebied van ICT erg breed is, bestaan binnen het Ngi afdelingen waarin ICT-professionals met speciale interesse in een bepaald gedeelte van het vak zich verenigen. Architectuur is het vakgebied dat erop gericht is om veranderingen binnen de bedrijfsvoering, informatievoorziening en technische infrastructuur van organisaties in samenhang met elkaar te ontwerpen. Architectuur kan de zo noodzakelijke brug slaan tussen bedrijfsvoering en ICT. Met een groot aantal energieke leden heeft de afdeling Architectuur het vakgebied in de afgelopen jaren naar een hoger niveau getild.

Dat het vakgebied Architectuur volop in ontwikkeling is, blijkt onder meer uit het aantal enterprise-architectuurmethoden dat de afgelopen jaren is ontstaan. Een aantal van de leden van de afdeling Architectuur nam zich ruim twee jaar geleden voor om een wegwijzer te schrijven die de lezer door deze methoden heenleidt. Onder de inspirerende leiding van Martin van den Berg, voorzitter van de afdeling Architectuur, is het gelukt de kennis en ervaring van een groep zeer deskundige, enthousiaste, altijd drukbezette en soms een tikkeltje eigenwijze mensen bijeen te brengen.

Dit boek is het mooie resultaat van hun inspanningen. Het is een compleet en zeer leeswaardig boek geworden, met ruime aandacht voor zowel theoretische als praktische aspecten van enterprise-architectuur. De lezer krijgt allereerst een goed inzicht in de inhoud van de elf onderzochte methoden, hun kenmerken en de onderlinge verschillen. De praktijk van architectuur binnen organisaties wordt echter zeker niet vergeten: door de tips voor het kiezen en gebruiken van een methode en de interviews met deskundigen is het boek heel goed bruikbaar voor degenen die in hun praktijk van de bedrijfsvoering architectuurbeslissingen moeten nemen.

Het Ngi is er trots op dit boek te kunnen presenteren aan iedereen die zich wil verdiepen in het onderwerp enterprise-architectuur!

Mei 2009
Drs. Lineke Sneller RC
Voorzitter Ngi

Voorwoord Auteurs

Dit boek is een initiatief van de afdeling Architectuur van het Ngi. In 2007 hebben we met een team vanuit de afdeling de handschoen opgepakt om een boek te schrijven waarin verschillende methoden bij enterprise-architectuur met elkaar worden vergeleken. Nu, ongeveer twee jaar en vele discussies verder, ziet het boek het levenslicht. We verwachten dat dit boek een goed inzicht geeft in de meest gangbare methoden bij enterprise-architectuur en dat architecten bruikbare handvatten krijgen voor het kiezen en gebruiken van een enterprise-architectuurmethode.

Bij het beoordelen van de verschillende methoden is rekening gehouden met het feit dat twee van de auteurs grondlegger zijn van twee in dit boek besproken methoden. Objectiviteit is een onderwerp dat tijdens de verschillende auteursbijeenkomsten regelmatig aan bod is gekomen. Wij zijn van mening dat we de verschillende methoden zo objectief mogelijk beschreven en vergeleken hebben. In dit boek wordt dan ook geen voorkeur uitgesproken voor een bepaalde enterprise-architectuurmethode.

Dit boek is geschreven door een team van auteurs: Martin van den Berg, Remco Blom, Leo van Brandwijk, Marijn Driel, Sander W. Heutink, Marleen Olde Hartmann, Erwin Oord, Mark Paauwe, Sander Rodenhuis en Arjen Santema. De bijdragen van de verschillende auteurs zijn door Martin van den Berg, Sander Rodenhuis en Bart Verbrugge verwerkt tot een compleet manuscript.

Daarnaast hebben als reviewer aan dit boek bijgedragen: Lambert Caljouw, Pascal van Eck, Jan Hellings, Charles M. Hendriks, Vincent A.W.G. Jansen, Paul Teeuwen en Jan Vegt. We bedanken jullie voor het uitgebreide commentaar op het manuscript.

In dit boek zijn een zevental interviews opgenomen. Anita Bosman en Klaas Brongers hebben deze interviews afgenomen met Louis Anderson, Hans Blokpoel, Arco Groothedde, Henrik Jacobsson, Johan Krebbers, Richard Lugtigheid en Karin Middeldjans. Heel veel dank voor jullie medewerking!

Dit boek is mede tot stand gekomen door de medewerking van de eigenaren van de methoden die besproken worden. Ook aan hen onze dank!

En last-but-not-least veel dank aan Bart Verbrugge van Van Haren Publishing die ons tijdens de totstandkoming van dit boek met raad en daad terzijde stond.

Wij hebben met erg veel plezier gewerkt aan dit boek. Het heeft heel veel inhoudelijke discussies opgeleverd, waarvan we uiteindelijk allemaal veel geleerd hebben. We wensen u bij het lezen van dit boek veel plezier toe en hopen dat het u verder helpt bij het kiezen van de voor uw organisatie meest geschikte enterprise-architectuurmethode.

Juni 2009

Het auteursteam

Inhoudsopgave

Voorwoord Ngi	V
Voorwoord Auteurs.....	VI
1 Inleiding	1
1.1 Doel van dit boek	2
1.2 Doelgroep van dit boek.....	3
1.3 Leeswijzer	3
Interview: Hans Blokpoel	4
2 Het nut van een enterprise-architectuurmethode	7
2.1 Inleiding.....	7
2.2 Architectuur en enterprise-architectuur.....	7
2.3 Toepassing van enterprise-architectuur.....	11
2.4 Methoden en raamwerken	12
2.5 Methoden bij enterprise-architectuur	13
2.6 Aanpak van enterprise-architectuur.....	16
2.7 Succesfactoren voor enterprise-architectuur.....	19
2.8 Samenvatting.....	21
Interview: Johan Krebbers	22
3 Ontstaan en ontwikkeling van enterprise-architectuurmethoden.....	25
3.1 Inleiding.....	25
3.2 Hoofddijnen in de ontwikkeling van enterprise-architectuurmethoden.....	25
3.3 Samenvatting.....	30
Interview: Karin Middeljans.....	32
4 Het model voor het vergelijken van methoden	35
4.1 Inleiding.....	35
4.2 Uitgangspunten ten grondslag aan het vergelijkingenmodel	35
4.3 De totstandkoming van het vergelijkingenmodel	36
4.4 De relatie met andere vergelijkingenmodellen	37
4.5 Het vergelijkingenmodel.....	38
4.6 Werkwijze bij het vergelijken van de methoden.....	41
4.7 Selectie van de methoden.....	42
4.8 Samenvatting.....	43
Interview: Richard Lugtigheid.....	44

5	Elf enterprise-architectuurmethoden	47
5.1	Inleiding.....	47
5.2	Amsterdams raamwerk voor informatiemanagement.....	48
5.3	ANSI/IEEE 1471-2000	58
5.4	ArchiMate®	65
5.5	BIP	72
5.6	DEMO®	78
5.7	Dragon1®	86
5.8	DYA®	94
5.9	IAF	101
5.10	RUP®	106
5.11	TOGAF™	116
5.12	Zachman	129
5.13	Samenvatting.....	134
	Interview: Henrik Jacobsson	136
6	Methoden met elkaar vergeleken.....	139
6.1	Inleiding.....	139
6.2	Gevolgde werkwijze	139
6.3	Methoden geordend per wijze.....	139
6.4	Vergelijking van de methoden.....	143
6.5	Samenvatting.....	150
	Interview: Louis Anderson.....	152
7	Tien tips voor het kiezen en gebruiken van een methode	155
	Interview: Arco Groothedde	158
	Bijlage 1: Begrippenlijst.....	161
	Bijlage 2: Vragenlijsten per methode.....	165
	Bijlage 3: Referenties.....	208
	Bijlage 4: Lijst van besproken methoden en de eigenaars	209
	Bijlage 5: Over de auteurs.....	210
	Bijlage 6: Over de interviewers.....	213
	Index.....	214
	Ngi Platform voor ict-professionals.....	216

1 Inleiding

Enterprise-architectuur wordt door steeds meer organisaties gezien als een belangrijk stuur-instrument. Het is niet alleen de toenemende complexiteit in ICT en de alsmear groeiende behoefte aan informatie. Ook de toenemende dynamiek in de markt en de toenemende concurrentie dwingt organisaties om op samenhang in verandering en ontwikkeling te sturen. In steeds meer organisaties zijn dan ook architecten werkzaam. Niet alleen aan de ICT-kant, maar ook aan de kant van de business. Het vakgebied van architecten, dat we in dit boek aanduiden met de term ‘enterprise-architectuur’, heeft de afgelopen decennia een enorme groei doorgemaakt. Vergeleken met architectuur in de bouwkunde kunnen we echter stellen dat de ontwikkelingen nog in de kinderschoenen staan en de behoefte aan professionalisering verder toe zal nemen. Het is ook nog maar twintig jaar geleden dat John Zachman een lans brak voor het meer in samenhang beschouwen van informatiesystemen in organisaties.

“To keep the business from disintegrating, the concept of information systems architecture is becoming less of an option and more of a necessity.” [Zachman1987].

Een belangrijke ontwikkeling bij het verder professionaliseren van enterprise-architectuur is het ontstaan van methoden, talen en hulpmiddelen om enterprise-architectuur te classificeren, te ontwikkelen, te beschrijven en te implementeren. De praktijk wijst uit dat het voor organisaties en architecten niet gemakkelijk is om de meest geschikte methode te kiezen. Methoden lijken op het eerste gezicht niet vergelijkbaar en eerder complementair dan elkaar uitsluitend. Het lijkt alsof je appels en peren vergelijkt. Iedere organisatie is anders en het hangt veelal van de manier en volwassenheid van het bedrijven van enterprise-architectuur af welke methode daar het beste bij aansluit. Geen enkele organisatie is hetzelfde. Hoe een organisatie met enterprise-architectuur omgaat en welke methode daar het beste bij aansluit, is voor een groot deel afhankelijk van de cultuur binnen een organisatie. Dit maakt het kiezen van de meest effectieve enterprise-architectuurmethode voor een organisatie tot een lastige aangelegenheid. Misschien is het niet alleen de methode die het hem doet. Was het niet juist Jaap van Rees – een van de grondleggers van informatiearchitectuur in Nederland – die zich deze vraag stelde?

“De methode doet het voor informatie-architecten niet, voor systeemaannemers doet de methode het wel.” [Rees1995]

Wij zijn van mening dat het niet de methode is, maar de architect als persoon die het verschil maakt. Een goede architect met een slechte methode heeft meer impact dan een gemiddelde architect met een goede methode. Wil dat zeggen dat een architect zonder methode kan? Een architect kan niet zonder kennis, vaardigheden en ervaring. Als we een methode zien als

ingedikte ervaring (een verzameling van best-practices en technieken), dan kan geen enkele architect zonder een methode. Als we een methode zien als een standaard proces dat stap voor stap wordt gevolgd en min of meer vanzelf leidt tot de juiste resultaten, dan kan een goede architect gemakkelijk zonder. Het klakkeloos volgen van een proces leidt niet vanzelfsprekend tot succes.

Kennis van methoden behoort tot de standaardbagage van een architect. Elke methode heeft elementen die in een bepaalde situatie bruikbaar zijn. Afhankelijk van de situatie waar de architect voor staat zal hij die elementen moeten toepassen die hem helpen het beste resultaat te bereiken. Het is dus voor elke architect van groot belang om vaardig te zijn in het toepassen van enterprise-architectuurmethoden en hij/zij zal daarom ook over een grondige kennis moeten beschikken van de in de markt beschikbare enterprise-architectuurmethoden. Deze wegwijzer voor methoden bij enterprise-architectuur is geschreven als hulpmiddel voor de hedendaagse enterprise-, business- en/of ICT-architect en is een onmisbaar onderdeel van zijn rugzak.

1.1 Doel van dit boek

In deze wegwijzer worden elf methoden bij enterprise-architectuur besproken en met elkaar vergeleken. Het boek is niet alleen goed bruikbaar bij het selecteren van een enterprise-architectuurmethode voor een organisatie, maar ook bij het toepassen ervan. Het verschaft inzicht in de context waarin een methode het beste bruikbaar is en daarmee is het een handig naslagwerk voor elke architect.

Vanuit de afdeling Architectuur van het Ngi heeft een groep van tien leden de uitdaging op zich genomen om gezamenlijk dit boek te schrijven. Het bestuderen en vergelijken van elf methoden door deze tien personen – allen met meer dan tien jaar ervaring – heeft geresulteerd in deze wegwijzer. Wij verwachten dat dit boek een goed inzicht geeft in de enterprise-architectuurmethoden die op dit moment beschikbaar zijn en daarnaast dat het architecten handvatten biedt bij het kiezen van een enterprise-architectuurmethode – of het maken van een combinatie tussen meerdere methoden – die het best past bij de organisatie waarin zij werken.

Wat we in dit boek niet doen is de beste methode aanwijzen; deze is er eenvoudigweg niet. Welke methode het meest geschikt is in een bepaalde situatie hangt af van diverse factoren. Hierover later meer.

Deze wegwijzer is niet bedoeld als leerboek voor het vakgebied enterprise-architectuur, maar kan wel prima als een naslagwerk worden gebruikt bij opleidingen waarin enterprise-architectuur een belangrijke rol speelt. Het geeft algemene achtergrondinformatie over enterprise-architectuur en behandelt daarnaast de in Nederland meest gangbare methoden. Het aanbevolen minimale opleidingsniveau is HBO.

Naast het bespreken en vergelijken van de elf methoden zijn in dit boek zeven interviews opgenomen met hoofden architectuur en CIO's. Deze interviews illustreren dat het vakgebied enterprise-architectuur nog jong en volop in ontwikkeling is. Daarnaast blijken er verschillende opvattingen te bestaan over toepassing en nut van enterprise-architectuurmethoden.

1.2 Doelgroep van dit boek

De wegwijzer voor methoden bij enterprise-architectuur is vooral bestemd voor diegenen die actief met enterprise-architectuur binnen een organisatie bezig zijn of daar leiding aan geven: architecten en hun managers.

Daarnaast is dit boek ook geschikt voor mensen die zich verder willen verdiepen in het onderwerp enterprise-architectuur of daarin les geven: studenten en hun docenten.

Tot slot is deze wegwijzer ook interessant voor de opdrachtgevers en alle andere stakeholders die een rol spelen binnen het werken onder architectuur. Het verschaft hen inzicht in het werkgebied van de architect en de gereedschappen die hij/zij daarbij gebruikt.

1.3 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 van dit boek gaat vooral in op het waarom en het nut van enterprise-architectuur en de toepassing van methoden in dit vakgebied. Daarnaast wordt ingegaan op wat een enterprise-architectuurmethode is en wat de belangrijkste elementen van een enterprise-architectuurmethode zijn.

In hoofdstuk 3 wordt aan de hand van een aantal hoofdlijnen door de tijd gekeken naar het ontstaan van architectuur en de verdere ontwikkeling van enterprise-architectuurmethoden. De basis voor het vergelijken van de elf methoden is het vergelijkingenmodel. In hoofdstuk 4 wordt toegelicht hoe het vergelijkingenmodel en de vergelijking van de elf methoden tot stand is gekomen.

Hoofdstuk 5 is de kern van het boek. Hierin worden de elf enterprise-architectuurmethoden kort besproken en wordt er per methode een aantal sterke en zwakke punten aangegeven. Elke methode wordt daarnaast 'geplot' op het vergelijkingenmodel.

In hoofdstuk 6 worden de elf enterprise-architectuurmethoden aan de hand van een aantal invalshoeken ten opzichte van elkaar vergeleken. Dit doen we door per invalshoek de scores van de verschillende methoden te vergelijken en te analyseren. Ook worden de methoden ten op zichte van elkaar in een kwadrantmodel gepositioneerd.

Tot slot wordt in hoofdstuk 7 een aantal tips gegeven die helpen bij het implementeren van werken met enterprise-architectuur in de eigen organisatie en meer specifiek bij het kiezen van de juiste enterprise-architectuurmethode.

Dit boek is gelardeerd met interviews met hoofden architectuur en CIO's. Deze interviews staan in gekleurde kaders weergegeven.

Interview

Hans Blokpoel: “Architecten moeten uit hun denkmodel treden, bestuurders moeten leren luisteren.”

Hans Blokpoel is lid van de hoofddirectie van de IND en heeft ICT in zijn portefeuille. Hans is oorspronkelijk opgeleid als organisatieadviseur, maar is daarna in zijn werk als consultant bij Capgemini in de ICT terecht gekomen. Na Capgemini heeft Hans bij Rijkswaterstaat en het ministerie van SZW gewerkt, voordat hij bij de IND aan de slag ging. De IND, een uitvoeringsorganisatie met zo'n 3500 medewerkers, werkt aan een grootschalig vernieuwingsproces waarin de vernieuwing van de ICT een belangrijke voorwaardenscheppende rol speelt. Hans is bij RWS voor het eerst met architectuur in aanraking gekomen en heeft er nu als bestuurder bij de IND opnieuw mee te maken.

Wat is het belang van architectuur voor IND?

“Voor een grootschalige verandering zoals wij nu doen is architectuur van groot belang. De IND heeft in haar vernieuwingsproces voor drie invalshoeken gekozen: welke producten en diensten willen we bieden, welke informatievoorziening en processen hebben we daarvoor nodig en welke organisatie hoort daar bij? Daar komt bij dat wij als organisatie steeds meer interne en externe afhankelijkheden hebben en met netwerkparadigma's te maken krijgen. Wat is het inhoudelijke effect hiervan, wat betekent dit bestuurlijk, hoe pak ik dit organisatorisch aan? Voor dergelijke vraagstukken is architectuur van groot belang. Ik wil een architect aan kunnen spreken op het vormgeven aan dergelijke vraagstukken.”

Wat is de toegevoegde waarde van architectuur voor de IND?

“De architect moet structuur brengen in dit veranderingsproces. Hij moet randvoorwaarden als flexibiliteit, toekomstbestendigheid en robuustheid bewaken. Ik verwacht van een architect dat die ervoor zorgt dat we op basis van een aantal guiding principles tot de gewenste ICT-ondersteuning komen. Een architect slaat de brug tussen ‘wat hebben we nodig?’ en ‘hoe gaan we dat binnen de gegeven afspraken over tijd, geld en kwaliteit realiseren?’. En omdat ik zelf de nodige ICT-ervaring heb moet de architect er ook tegen kunnen dat ik de inhoudelijke invulling toets.

Vroeger kon je toe met een informatiespecialist, maar dat leidde tot ICT-oplossingen die we nu legacy noemen en waar je, zoals bij RWS, met 6000 applicaties wordt geconfronteerd die tot een complete organisatorische en financiële verstarring leidt. Nu hebben we architecten om juist dat te voorkomen. Als ik dan toch merk dat in een oplossing waarin we kiezen voor een CRM-pakket voor de opslag van gegevens van immigranten en een DMS-pakket voor de bijbehorende documenten, de sleutel alleen in het CRM-pakket terug te vinden is, dan ben ik hooglijk verbaasd. Is denormaliseren geen basisvaardigheid meer?”

Welke EA-methoden gebruikt u in uw organisatie en waarom?

“Als bestuurder wil ik niet over methoden praten. Dat is de typische valkuil van architecten om met mij daarover te willen praten. Over IAF, DYA, TOGAF en dergelijke heb ik geen mening. Ik wil een architect op zijn toegevoegde waarde kunnen aanspreken en verwacht van een architect dat hij mijn taal spreekt. Als bestuurder maak ik afspraken met de politiek en die wil ik na kunnen komen. De architect moet mijn gesprekspartner zijn in hoe ik die afspraken binnen de beschikbare tijd en gekozen guiding principles waar kan maken. De praktijk is dat ik van de architect te horen krijg waarom iets niet kan en dan valt hij vaak terug op dit soort methoden als reden waarom het niet kan. Architecten zijn over het algemeen hele slimme mensen, maar niet oplossingsgericht.”

Is kennis van een of meer EA-methoden een graadmeter voor de professionaliteit van een architect?

“De professionaliteit van een architect blijkt voor mij uit het feit of hij verantwoordelijkheid wil nemen voor het realiseren van deliverables. Dat zie ik helaas niet gebeuren. De praktijk is dat ik zelf de guiding principles moet vaststellen en vervolgens de architecten moet aansturen in het realiseren ervan. Die methoden worden vooral gebruikt om van architectuur een mythisch begrip te maken met veel containerbegrippen. Je denkt het met een architect over hetzelfde te hebben gehad, maar wordt er vervolgens mee geconfronteerd dat hij een hele andere weg is ingeslagen dan jij dacht. Van een financieel directeur of een HR-manager weet ik welke competenties die heeft en voor welke resultaten ik bij hem terecht kan. Bij een architect heb ik daar geen flauw idee van. En dan noemen veel architecten zich nu ook nog enterprise-architect. Maar wat houdt dat dan in? Wat zit er achter die sticker? Is het een gilde of gaat het om meer disciplines? Het vak is daarin nog onvolwassen. Wees als architect duidelijk over wat je kunt. Ben je nu goed in infrastructuur of juist in applicatiearchitectuur? Of heb je concrete toegevoegde waarde in relatie tot bestuurlijke vraagstukken? Zorg voor realiteitszin in plaats van beschouwend bezig te zijn.”

Hoe strikt moet de keuze voor een methode zijn? Moet een organisatie voor één methode kiezen, of kunnen verschillende methodes naast elkaar worden gebruikt?

“De keuze waar ik me mee bemoeid heb is dat we onze ICT conform SOA gaan inrichten en dat we daar de nodige guiding principles aan koppelen. Wat SOA dan precies is, is vast een interessante discussie, maar een waar ik me verre van wil houden. Die discussie moet zeker niet op het kritisch pad van een programma komen. Maar geen architect die me nu vertelt hoe dit concreet op te pakken. Dat is een speurtocht waar je dan zelf de antwoorden op moet vinden.”

Is kennis van EA-methoden van belang voor ieder die in opleiding is voor enterprise-architect?

“De discussie over methoden, het gebruik van een PSA, maar ook die over referentiemodellen als NORA, zijn intern gerichte discussies. Misschien is die discussie nodig voor de

architecten onderling, maar niet gericht op wat ik verlang als opdrachtgever. Een architect moet vuile handen durven maken en niet terugvallen op methoden en referentiemodellen. Wat moet ik nu met uitspraken als ‘we moeten NORA compliant zijn’ of ‘het project moet on hold want de PSA voldoet niet aan de richtlijnen’? Daar kan ik toch niet mee aankomen bij de minister?”

Welke toekomstontwikkeling voorziet u voor EA en EA-methoden?

“Nogmaals, over methoden laat ik me niet uit. Architectuur is een belangrijk beroep, maar moet eerst nog volwassen worden. Daar hoort voor mij bij dat je een architect een opdracht kunt geven met de zekerheid dat je krijgt wat je nodig hebt binnen de tijd die er beschikbaar is. Ik verwacht van een architect dat hij dezelfde ‘sense of urgency’ ervaart zoals ik die ervaar op basis van de afspraken die ik met de politiek gemaakt heb. Als architectuur die ontwikkeling doormaakt dan mag de architect mijn sparringpartner zijn bij het oplossen van bestuurlijke vraagstukken. Architecten moeten uit hun denkmodel treden, bestuurders moeten leren luisteren.”